

Gilissen, Hans IA80

Van: Rob Essers <rob@gaypnt.demon.nl>
Verzonden: zondag 21 september 2014 14:26
Aan: Griffie
Onderwerp: Kanttekeningen bij raadsvoorstel 116/2014
Bijlagen: 20140920_initiatiefvoorstel Valkhofplein.pdf

Urgentie: Hoog

T.a.v. de Raad van de gemeente Nijmegen

Geachte leden,

Op de Politieke Avond van 1 oktober 2014 staat een initiatiefvoorstel van Kristie Lamers (D66) op de agenda. Mijn kritische kanttekeningen bij dit voorstel treft u hierbij aan.

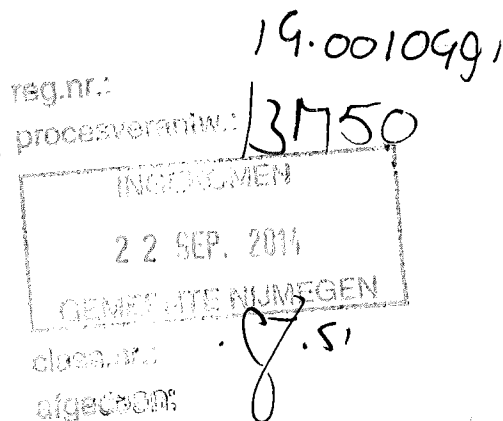
Hopelijk is de griffie in staat om ervoor te zorgen dat u hiervan voor de behandeling in de raadskamer kennis kunt nemen. Ik zal geen gebruik maken van de (on)mogelijkheid om in te spreken tijdens de burgerronde.

Met vriendelijke groet,

Rob Essers
Niek Engelschmanlaan 129
6532 CR Nijmegen
024 - 355 81 71

--

www.gaypnt.demon.nl/straatnamen

Een aantal bomen werd in 1831 gerooid om plaats te maken voor artilleriestallen en een barak voor soldaten, De rest van de beplanting verdwenen nagenoeg geheel in 1840. Ondanks de verdwijning van het Kelfkensbosch is de naam voor de oorspronkelijke locatie gehandhaafd. De schrijfwijze is na de invoering van de bij Wet voorschriften schrijfwijze Nederlandsche taal (Spellingwet) op 1 mei 1947 stilzwijgend gewijzigd in Kelfkensbos.

geometrie

De aangrenzende straat was genoemd naar de buiten de oude stad gelegen kapel die toegewijd was aan *St. George (St. Joost, St. Joris, St. Judocus)*. Op 23 april 1881 heeft de gemeenteraad de naam St. Jorisstraat vastgesteld. Op 17 juni 1882 kreeg het eerste deel van de straat de naam Kelfkensbosch. De reden voor de wijziging was het feit dat het publiek aan het bedoelde gedeelte van de St. Jorisstraat in de regel de naam Kelfkensbosch gaf.

De naam Kelfkensbosch is opnieuw vastgesteld op 9 juli 1924, maar dit raadsbesluit heeft geen consequenties voor de geometrie. In het handhavingsbesluit van B&W d.d. 18 oktober 1950, nummer 25, staat Kelfkensbos alleen vermeld op tekening M.D. 1112 d.d. 27 september 1950 en is het volgende beslispunt van toepassing:

III. te handhaven de benamingen van de niet nader in bijlage B genoemde, op de bij dit besluit behorende tekening met onderstreping aangegeven straten, welke volgens hun bestaande toestand gedeeltelijk zijn gewijzigd, met dien verstande, dat als begrenzing dier straten geldt, die, welke op vorengenoemde tekening is aangegeven.

Bij de verlenging van de Burchtstraat in 1958 is de begrenzing van Kelfkensbos opnieuw vastgesteld. In het raadsvoorstel d.d. 25 maart 1958 staat het volgende beslispunt:

c. aan de straat, welke een verbinding vormt tussen de St. Jorisstraat en het meest noordelijk gelegen gedeelte van de Hertogstraat, alsmede het plein dat gelegen is tussen de eerste bedoelde straat en het Valkhof, de benaming Kelfkensbos te geven;

Het raadsbesluit d.d. 1 april 1958 gaat niet vergezeld van een tekening. Dat is wel het geval bij de laatste wijziging van de geometrie. In het raadsvoorstel d.d. 25 januari 1980 staat:

3. aan de straat, welke loopt van de Hertogstraat tot aan de Derde Walstraat met inbegrip van het ten noorden daarvan gelegen plein, de naam Kelfkensbos te geven;

Het raadsbesluit d.d. 7 februari 1980 is conform het besluit van B&W d.d. 11 maart 1980 op 1 juni 1980 in werking getreden. De bijbehorende tekening M.D. 17773 d.d. 18 januari 1980 laat aan duidelijkheid te wensen over (zie bijlage).

beslispunt 1

Het grijs gearceerde deel van het plein, zoals is weergegeven op tekening nummer 471243, versie 1 (zie detail), komt niet overeen met beslispunt 3 van het raadsbesluit d.d. 7 februari 1980 en de bij dit besluit behorende tekening M.D. 17773 d.d. 18 januari 1980.

Hoewel de begrenzing van het plein op tekening M.D. 17773 niet duidelijk is aangegeven, is er niets wat er op wijst dat het museum is gebouwd op een deel van Kelfkensbos.

De baan van de midgetgolfclub maakte in 1980 geen deel uit van de openbare ruimte en behoorde niet bij het ten noorden van de straat gelegen plein met de naam Kelfkensbos.

Kantttekeningen bij raadsvoorstel 116/2014
Initiatiefvoorstel "Valkhofplein"

7. Beslispunten

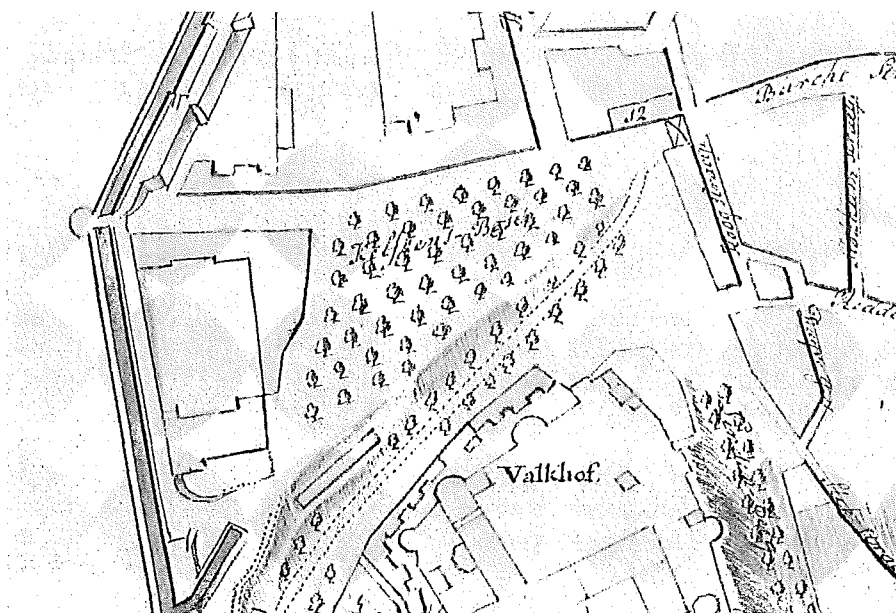
1. Het grijs gearceerde deel van het plein in de woonplaats Nijmegen, zoals weergegeven op tekening nummer 471243, versie 1, aan de naamgeving te onttrekken door voor dit deel van Kelfkensbos het Raadsbesluit van 7 februari 1980 in te trekken waar het Kelfkensbos betreft.
2. Aan het grijs gearceerde deel van het plein in de woonplaats Nijmegen, zoals weergegeven op tekening 471243, versie 1, de naam **Valkhofplein** te geven.
3. De tekst voor het onderschrift van het straatnaambord als volgt te bepalen:

Plein vóór de voormalige burcht (1152-1796), waar vroeger jachtvalken in kooien werden gehouden

inleiding

De inleiding loopt vooruit op een besluit dat de gemeenteraad nog niet genomen heeft. Niet de raad, maar raadslid Kristie Lamers wil met de toekenning van de naam Valkhofplein aan de historische locatie van Kelfkens-Bosch de herkenbaarheid van het culturele hart van de stad Nijmegen vergroten.

Het initiatiefvoorstel doet geen recht aan de geschiedenis van het plein. In 1622 naam op burgemeester Kelfken het initiatief tot beplanting van het plein, dat als wandelplaats werd ingericht (1622). Het Kalver- of Kelfkens-Bosch omvatte uitsluitend het huidige plein.

J.H. van Suchtelen (1779), *PLAN DER STADT NYMEGEN. Binnen de Muuren en Wallen detail met tussen de bomen de naam "Kelfkens-Bosch"*

besluit in werking treedt. De voorgestelde beslispunten impliceren dat de begindatum van de nieuwe naamgeving gelijk is aan de datum van het raadsbesluit.

6. Uitvoering en communicatie

Er dient voldoende gelegenheid te zijn voor de twee betrokken bedrijven om de adreswijziging voor te bereiden. Daarvoor dient zorgvuldig overleg plaats te vinden, net als over de ingangsdatum van de nieuwe adressen.

Bij de beslispunten is geen rekening gehouden met de consequenties voor de drie adressen: Kelfkensbos 59, 60 en 80, 6511 TB Nijmegen. Bij een niet-noodzakelijke adreswijziging zijn de financiële gevolgen voor rekening van de gemeente. Dat verklaart wellicht waarom het museum positief is over het initiatief.

beslispunt 3

In het onderschrift dat op het straatnaambord zou moeten komen, wordt gesuggereerd dat de jachtvalken in kooien werden gehouden op het plein vóór de voormalige burcht. Daarmee wordt kennelijk de locatie bedoeld waar op initiatief van burgemeester Kelffken in 1622 bomen zijn geplant en die nog altijd Kelfkensbos wordt genoemd.

De indiener verwacht het Valkhof dat in de volksmond Valkhofplein werd genoemd met Kelfkensbos. In *Nijmeegsche Straatnamen* (1933) schreef H.P.M. Teunissen, commies-griffier ter gemeentesecretarie van Nijmegen:

Het terrein waarop de Burcht stond wordt sinds lang ten onrechte het Valkhof genoemd. Het Valkhof lag naast het Hof, ter plaatse waar nu het gebouw van den R.K. Volksbond staat. Hier stonden de kooien der jachtvalken en de stallen van den Burcht. Het was een gewoonte van vele vorsten in de middeleeuwen om het dier, dat in hun wapenschild stond afgebeeld, levend te bezitten. De hertogen van Gelderland, die een leeuw in hun wapen voerden, hielden er in den regel levende leeuwen op na en in de 16e eeuw waren er op het terrein, dat nu van genoemden Volksbond is, nog gemetselde kooien, waar 'die Geldersche leeuw' huisde. Vanaf 1388 staan in de stadsrekenboeken posten voor onderhoud van die dieren.

Het gebouw van de *R.K. Volksbond (Unitas)* lag ten noorden van het *Spoorwegmonument* uit 1884. Het adres van het pand dat in 1955 werd gesloopt, was Valkhof 11. In de volksmond werd het plein voor dit pand *Valkhofplein* genoemd. De straatnaam Valkhof is in 1980 gewijzigd in Hoogstraat (raadsbesluit d.d. 13 november 1980). De kooien van de jachtvalken stonden weliswaar op het Valkhof, maar hiermee wordt een locatie ten noorden van de Hoogstraat bedoeld.

Valkhof

De naamgeving van het park laat nog altijd op zich wachten. Gewekte verwachtingen en/of gedane toezeggingen blijken van nul en generlei waarde. De 'illegale' straatnaamborden met de naam valkhof (zonder hoofdletter) stammen uit 1994 (ontwerp: Wilma Coehoorn). De discussies over de naamgeving van het park leidde in 2005 tot het volgende standpunt van de toenmalige commissie straatnaamgeving:

De begrenzing van het Valkhof wordt in samenhang met de naamgeving ingebed in het stappenplan van het project Toekomstperspectief Valkhof / Hunnerpark en komt bij de commissie terug, zodra de consequenties van dit project voor de begrenzing van het park bekend zijn.

In de Basisregistraties adressen en gebouwen (BAG) komt deze naamloze openbare ruimte niet voor. De raad heeft geen naam vastgesteld en het college heeft verzuimd om het feitelijk gebruik op andere wijze in de BAG te registreren (zie ook artikel 6a, Wet basisregistraties adressen en gebouwen). In de brief van B&W d.d. 9 september 2014 aan de gemeenteraad (kenmerk OB10/D14.675473) wordt het park consequent *Valkhofpark* genoemd.

Op de tekening bij het initiatiefvoorstel ontbreekt de exacte begrenzing van Kelfkensbos aan beide uiteinden van de straat. Tekening M.D. 17773 is op dit punt wel volstrekt helder.

Bij de voorgestelde gedeeltelijke intrekking van het raadsbesluit van 7 februari 1980 is ook onvoldoende rekening gehouden met het feit dat er verblijfsobjecten die genummerd zijn aan Kelfkensbos (openbare ruimte ID 0268300000001245), bij de wijziging betrokken zijn.

5. Financiën

Er zijn twee bestaande adressen op dit plein die te maken krijgen met deze adreswijziging, het betreft museum Het Valkhof en een snackbar. (...)

Blijkbaar is de indiener niet op de hoogte van het adres van de *Belvédère* (rijksmonument), waarvan de naam overigens niet door de raad is vastgesteld. De *Belvédère* heeft in de loop der jaren de volgende adressen gehad:

- vanaf 1860: A74 (Wijk A, nr. 74)
- vanaf 1880: Belvédère, 1
- vanaf 1890: Kelfkensbosch 24
- vanaf 1930: Kelfkensbosch 30
- vanaf 1938: Kelfkensbosch 38
- vanaf 1947: Kelfkensbos 38
- vanaf 1954: Kelfkensbos 41
- vanaf 1980: Kelfkensbos 60

beslispunt 2

Het is niet logisch om de ondergrond van het museum bij de naamgeving van een openbare ruimte van het type 'weg' te betrekken. Het grijs gearceerde deel van het plein, zoals is weergegeven op tekening nummer 471243, versie 1, suggereert dat ook de ondergrond van museum deel uitmaakt van het plein.

Hoewel de geometrie van Kelfkensbos (openbare ruimte ID 0268300000001245) ingrijpend wordt gewijzigd, ontbreekt de nieuwe begrenzing op de tekening bij het initiatiefvoorstel. In het *Processenhandboek BAG 2013* (blad 12 van 257) staat:

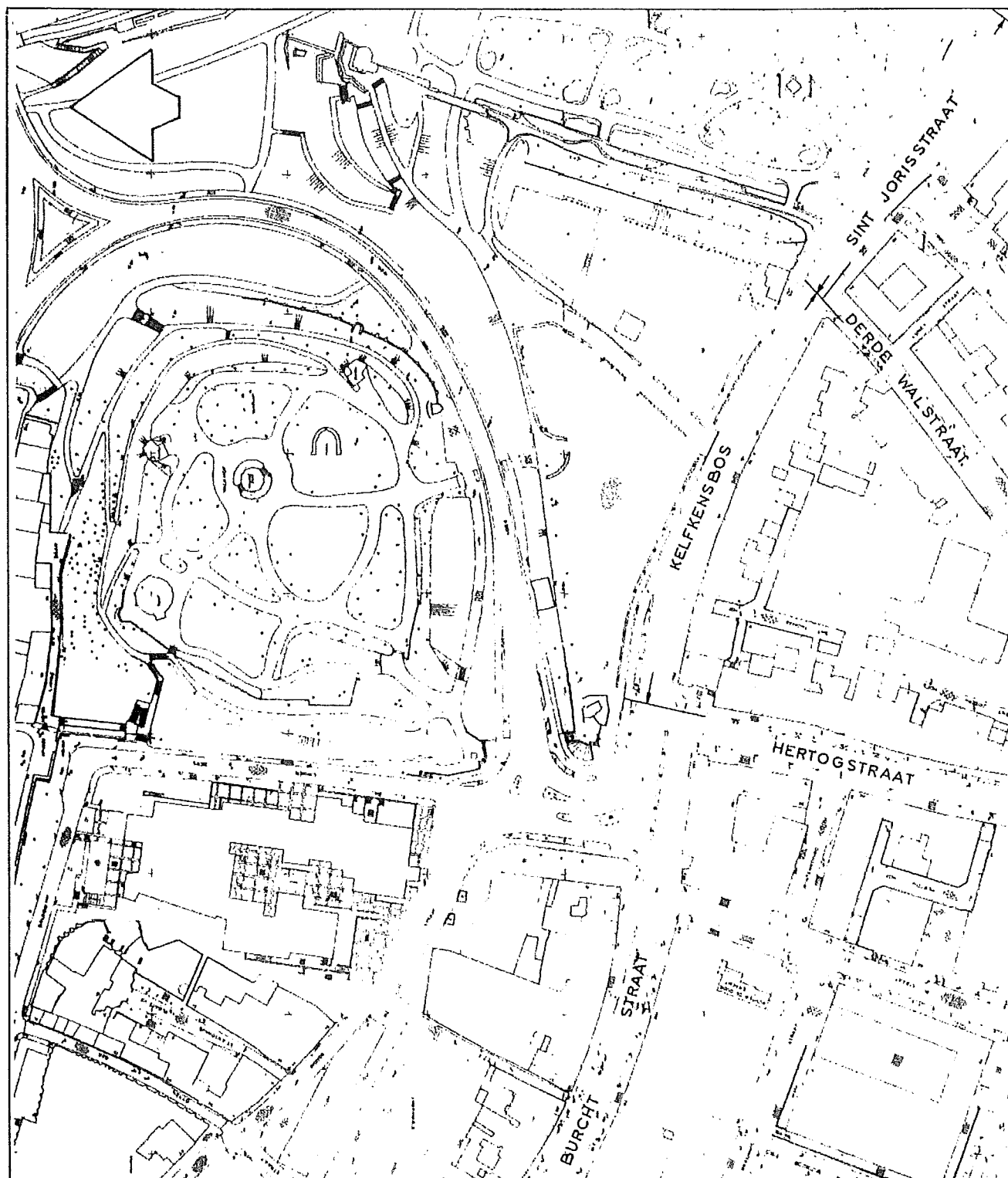
Een openbare ruimte is volgens de definitie van de BAG "...een door het bevoegde gemeentelijke orgaan als zodanig aangewezen en van een naam voorziene buitenruimte ...".

Een openbare ruimte is dus een aangewezen gebied; dat impliceert dat als het gebied wijzigt er feitelijk sprake is van een andere openbare ruimte: de openbare ruimte wordt ingetrokken en zo nodig wordt een nieuwe openbare ruimte opgevoerd. Alleen als bij de wijziging geen adresseerbare objecten betrokken zijn, wordt de ingreep geacht zo klein te zijn, dat volstaan kan worden met een mutatie waarbij in het register de nieuwe geometrie van de openbare ruimte wordt opgenomen; in de BAG-registratie wordt de verwijzing naar het brondocument opgenomen.

Gelet op bovenstaande behoren twee nieuwe openbare ruimten aangewezen te worden. Aan de historische locatie van Kelfkens-Bosch kan dan een nieuwe naam gegeven worden en aan de openbare ruimte ten zuiden daarvan de oude naam Kelfkensbos, maar wel met een nieuwe BAG-identificatiecode omdat het om een andere openbare ruimte gaat.

Omdat er adressen bij betrokken zijn, dienen de nieuwe namen eerst vastgesteld te worden zodat de bestaande huisnummers aan de nieuwe openbare ruimten gekoppeld kunnen worden. Pas daarna kan openbare ruimte ID 0268300000001245 worden ingetrokken. Een openbare ruimte kan alleen worden ingetrokken als er geen enkele nummeraanduiding is, die verwijst naar deze openbare ruimte.

Het spreekt voor zich dat het voorstel vergezeld dient te gaan met een tekening waarop de geometrie van beide nieuwe openbare ruimten in de woonplaats Nijmegen duidelijk staat aangegeven. Bij de beslispunten dient ook expliciet vastgelegd te worden wanneer het

PUBLIEKE WERKEN EN VOLKSHUISVESTING NIJMEGEN St. Canisiussingel 19 ^a tel.227322 afdeling GW. II MEETDIENST.		Datum	Get.	Gec.	Acc.	
Werk KELFKENS BOS – SINT JORISSTRAAT						
Onderdeel STRAATNAAMGEVING.		18-1-80	B.	de Groot		
		Gez.				
		Datum				
A	Gebr. tek.	Aantal bladen				
4	Schaal 1:2000	NR. M.D. 17773.				

conclusie

Het initiatiefvoorstel vertoont een groot aantal tekortkomingen. De herkenbaarheid van het culturele kwartier van de stad Nijmegen wordt niet bevorderd door de geschiedenis geweld aan te doen.

Het vervangen van de naam van het plein boven de parkeergarage Kelfkensbos (pand ID 0268100000083569) gaat voorbij aan de historische locatie van Kelfkens-Bosch. De naam Valkhofplein is misplaatst. Het Valkhofplein heeft nooit deze locatie gelegen. De kooien waar vroeger jachtvalken werden gehouden stonden op een andere locatie.

Van een goede naamgeving van de openbare ruimte is geen sprake. De raad kan zich beter bekommeren om de naamgeving van de openbare ruimten die niet in de BAG voorkomen en het actualiseren van de gegevens die wel geregistreerd zijn.

Nijmegen, 19 september 2014

Rob Essers